

Irma Woestenbergh,
gemeentesecretaris
's-Hertogenbosch,
lid van de
Managementraad
Gemeenten voor het
Veiligheidsberaad

Invloed op de veiligheidsregio (1)

Veiligheidstaken worden in toenemende mate ondergebracht in gemeenschappelijke regelingen die grote zelfstandige organisaties voortbrengen. Gemeenten zijn, via de constructie van verlengd lokaal bestuur, verantwoordelijk voor deze organisaties en hun taken.

Echter, GR-organisaties zijn vaak eilanden en menigeen maakt zich zorgen over het gemis aan gemeentelijke invloed op deze organisaties. Ook veiligheidsregio's worden zelden ervaren als 'van en voor gemeenten'.

Aan die situatie kunnen we als gemeentesecretarissen zelf iets doen. En dat moeten we doen, juist bij Veiligheidsregio's.

Fysieke veiligheid – rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweezorg – is het domein van gemeenten. Gemeenten zijn daarvoor volgens de wet verantwoordelijk en betalen het ook grotendeels.

werp vallen. Wij doen hiermee onze gemeente, onze colleges, onze burgemeesters en ons eigen vak te kort.

Integrale afweging

Veiligheid behoort onderdeel te zijn van de prioriteitenstelling van gemeenten. Wat is voor de gemeenschap belangrijker: meer welzijn of verbetering brandweezorg? Meer capaciteit voor fysieke of voor sociale veiligheid? Verbreden van preventieve gezondheidszorg of betere grootschalige hulpverlening? Extra capaciteit naar WMO-loket of naar oefenen voor opvang en verzorging bij een ramp? Binnen een gemeente bestaan mechanismen om belangen van verschillende aard en soort tegen elkaar af te wegen. Wanneer fysieke veiligheid niet meer in de eigen organisatie wordt uitgevoerd, is het niet meer mogelijk dit beleidsterrein op dezelfde wijze als andere taken in de lokale prioriteitenafweging mee te nemen. Een vergelijkbaar regionaal mechanisme is er niet. Het onderwerp komt terecht in de paragraaf verbonden partijen en krijgt ook een andere behandeling omdat de besluitvorming afhankelijk is van meerdere gemeenten.

Proportionaliteit

Mensen die begaan zijn met veiligheid, vinden dat thema het belangrijkste dat er bestaat. Net zoals onze gemeentelijke mensen dat van hún beleidsterrein vinden. Bij gemeenten bestaat een systeem van checks and balances om vakwerkwijzen en vakwensen in verhouding te brengen met realisatiemogelijkheden, met de eisen die samenwerking stelt of met invalshoeken vanuit andere beleidsterreinen. In de samenwerking binnen een gemeente krijgt doorgeslagen enthousiasme van vakafdelingen aldus weinig kans. En als het over besluitvorming gaat, zorgen in gemeenten managementteams

of concernstaven voor integrale adviezen aan de colleges, waarbij zij overaccentueren van vakafdelingen afremmen of verstandig inkaderen. Maar wie houdt, terwijl de hele veiligheidsregio moet focussen op veiligheid en daar alleen maar veiligheidsvakmensen werken, de proportionaliteit van het onderwerp veiligheid in de gaten?

We doen onze gemeente te kort als we veiligheid niet op eenzelfde

In de samenwerking binnen een gemeente krijgt doorgeslagen enthousiasme van vakafdelingen weinig kans

wijze kunnen behandelen als andere beleidsterreinen: inhoudelijk betrokken vanwege het belang voor de gemeenschap; kritisch in de kosten-batenafweging; in balans met andere prioriteiten. Het huidige stelsel kan namelijk tot onder- en tot overwaarding van het belang van veiligheid leiden. Te weinig aandacht is evident niet in het belang van onze burgers. Maar te veel ook niet, daar het dan potentieel grotere noden verdringt.

Veiligheid: verantwoordelijkheid van B en W

We doen het college te kort als we fysieke veiligheid niet agenderen als verantwoordelijkheid van B en W. Wethouders moeten opvattingen kunnen ontwikkelen over het belang van veiligheid en het functioneren van veiligheidsregio's. Als er problemen zijn, moeten ze die als hún probleem ervaren. Maar ze moeten ook kritisch kunnen zijn, omdat een deel

Wij voeren een groot deel van de activiteiten uit die randvoorwaardelijk zijn voor fysieke veiligheid. Gemeentelijke bestuurders worden er op aangekeken als het niet goed gaat.

In schril contrast hiermee staat de gemeentelijke belangstelling voor fysieke veiligheid voor zover die taak in de veiligheidsregio terecht is gekomen. Behoudens de burgemeesters en de AOV-ers laten de meeste gemeentelijke functionarissen, wethouders en gemeentesecretarissen niet uitgesproken, het onder-

van het mechanisme voor integrale afweging en weging van proportionaliteit bestaat uit het ter discussie stellen van elkaars portefeuilles in B en W. We moeten zorgen dat fysieke veiligheid in B en W belangrijk wordt gevonden en niet te boek komt te staan als een onnodig dure hobby van de burgemeester. Dit omdat men geneigd is niet-gemeentelijk georganiseerde taken slechts als 'kostenpost' te beschouwen. Daarentegen hebben burgemeesters ook kritische inbreng van hun B en W-collega's nodig omdat zij, buiten B en W om, afwegingen moeten maken met consequenties voor gemeenten, in een regionaal stelsel waarin een integraal systeem van checks and balances niet van nature aanwezig is.

Bredere advisering aan burgemeesters

Burgemeesters hebben tot taak de veiligheidsregio en het veiligheidsbe-

leid te besturen. Maar zij moeten óók de invalshoek 'het totale gemeentelijke beleid', en dat nog wel van vele gemeenten, in de gaten houden. Op het aspect veiligheid worden de bestuurders van de veiligheidsregio door die veiligheidsregio ondersteund. Op de aspecten 'hoe past dit in een breder gemeentelijk kader' en 'hoe moet de proportionaliteit van dit vakstandpunt worden gewogen' vindt meestal geen advisering plaats: dat laten we burgemeesters uitgerekend bij dit gecompliceerde onderwerp zelf uitzoeken. De voorbereiding van de bestuurlijke besluitvorming is op dit fundamentele onderdeel in vele regio's niet compleet. Dat wordt slechts ten dele gecompenseerd door het brede overzicht dat burgemeesters vanuit hun dagelijkse functie hebben. Hierdoor ontstaat een disbalans en burgemeesters hebben er dan ook niet zelden moeite mee om de regio 'thuis te verkopen' en omgekeerd.

Advisering vanuit een brede context: ons vak

We doen, tot slot, onszelf te kort als we ons niet bezighouden met de beleidsontwikkeling in de veiligheidsregio. Integrale afweging en beoordeling van proportionaliteit is ons vak. We zorgen dat dit in de organisatie wordt geregeld en we hebben een belangrijk aandeel in de manier waarop zaken in B en W worden gewogen. Agendering in B en W of MT als beleid niet goed/niet duidelijk wordt voorbereid, of als beleidsterreinen te veel/te weinig aandacht krijgen, is ook onderdeel van ons werk. Waarom zouden we die taak ineens niet meer

doen wanneer veiligheid in een gemeenschappelijke regeling wordt uitgevoerd? Daar komt bij: wij zijn degenen die aan de lat staan voor de gemeentelijke processen als er in

Integrale afweging en beoordeling van proportionaliteit is ons vak

onze gemeente een ramp of crisis voorvalt. Het zou bij andere beleids-terreinen niet bij ons opkomen om ons niet met de beleidsvorming te bemoeien, als we wel verantwoordelijk worden gesteld voor een behoorlijke uitvoering.

Verlengd lokaal bestuur weer inhoud geven

Beleidsvorming in veiligheidsregio's raakt gemeenten in hoge mate. Inhoudelijk, financieel, qua verantwoordelijkheid. Dat proces gaat nu langs ons heen en dat is niet goed. Het wordt de hoogste tijd dat gemeenten nieuwe inhoud gaan geven aan het concept 'verlengd lokaal bestuur'. Wij moeten daarbij manieren zoeken – bestuurlijk en ambtelijk – om te zorgen dat veiligheidsregio's geen eiland vormen maar daadwerkelijk onderdeel blijven uitmaken van de brede gemeentelijke verantwoordelijkheid. Dat vergt óók bemoeienis van gemeentesecretarissen. Over hoe je die bemoeienis vorm kunt geven, gaat deel 2 van dit artikel, in het volgende nummer van VGS Nieuws. ■

advertentie

Wat betekent de Gemeentewet voor u in de praktijk?

- als bestuurder?
- als (aankomend) ambtenaar?

Nu alle ins en outs van de Gemeentewet actueel gebundeld

- in heldere taal
- inclusief praktijkvoorbeelden
- onder redactie van de Bestuursacademie Nederland

Handig als studieboek en naslagwerk!

Voor meer informatie en bestellen:

www.sdu.nl/lokaalbestuur

Sdu UITGEVERS

